

lečné, jest naprosto předčasné, neboť o tom se výpověď nevyjádřila, a vývody stížnosti spočívají tu tedy na vratkém základě pouhých, ničím nezaložených domněnek. Logika věcí vyžaduje, aby stát pudu napřed převzal a pak teprv může ji přidělit, nemůže to však učiniti současně, a že i půda lesní podléhá přidělu, dokazuje přece jasně § 10 zák. přiděl., nelze tedy z této vlastnosti půdy o sobě souditi na podržení její státem a tím méně k účelům výdělečným, kteráž otázka ostatně rovněž jest mimo rámec §§ 12—25 náhr. zák. Pod pracemi »sklizňovými« § 12 odstavec druhý zák. náhr. mluví se patrně sklizeň zemědělská, jak dokazuje její zákonný termin položený na 30. září. Chtít z toho dovozovati něco pro lesy, jak činí stížnost vlastníka, jest úplně nemístné, tím spíše, když výsek lesů není vázán na určitou dobu roční a jest na různých stacích různý. Jak z prvopisu soudcova opatření zřejmo, nařídil vyhlášku na soudní desce obsahem úplně shodnou s výpovědí samou, což jistě stačí podle § 24 čís. 2 a 3 náhr. zák., jen podotknouti dlužno, že dle nového znění odpadlo označení dle místních názvů. Hlavní však je, že stížnost dle § 20 náhr. zák. může býti podána jen proti v ý p o v ě d i, jen při této nastává tedy otázka, bylo-li šetřeno předpisů §§ 12—25 cit. zák., t. j. zdali Státní pozemkový úřad, dávaje výpověď, ničeho z nich nezanedbal, dokonce však nemůže býti předmětem stížnosti, že soud vyřizuje správnou výpověď něčeho zanedbal, na př. právě ohledně vyhlášky, neboť i když se tak stalo, zůstává výpověď řádně daná v platnosti a jen na soudu bude, aby zameškané neb chybně zařízené napravil: běžíť lhůta výpovědní ode dne doručení výpovědi a nikoli ode dne jejího vyhlášení (§ 18 náhr. zák.), leda v případě § 18 a), o nějž zde nejde. Tím jsou všechny námitky stížnosti vyvráceny, rekursní soud měl tedy stížnost zamítnouti, a když se tak nestalo, bylo na dovolací stížnost Státního pozemkového úřadu tak rozhodnouti, jak se stalo. K tomu doložiti dlužno, že soud musí se omeziti na ty námitky, jež ve stížnosti byly vzneseny a nemůže přihlížeti k předpisům, jichž nedbání stížnost nevytýká. Stížnost vlastníka však nevytýkala, že celá ekonomie propachtována jest Moravské cukerní společnosti v H. a že tedy měla býti výpověď doručena (dána) této pachtýřce, i neprávem tedy rekursní soud vzal i to za důvod zamítnutí výpovědi.

Čís. 2006.

Veřejnému prodeji dle čl. 343 obch. zák. rovná se jinaké zpeněžení úřadem, bylo-li zboží mezi tím zabaveno pro státní hospodaření. Tento prodej jde na vrub strany, jež byla s plněním v prodlení.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 31. května 1920, čís. 371 sb. z. a n., o obchodu rannými bramborami.

Pro posouzení, zda umluvená cena nepřevyšovala směrné ceny, jest rozhodnou toliko doba, kdy smlouva byla uzavřena; doba dodání jest lhostejna.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1922, Rv II 249/22.)

Smlouvou ze dne 6. srpna 1920 ujednaly strany dodávku 20—25 vagonů ranných brambor, po 85 Kč za 100 kg. Prodávatel zaslal kupiteli 10. srpna 3 vagony a 14. srpna 1920 2 vagony, kupitel vytkl pak dopisem

ze dne 26. srpna 1920 vady jakosti zboží. Ohledně zbývajících 15—20 vagonů nedal kupitel disposic a neodebral jich ani v dodatečné lhůtě, poskytnuté mu prodátelem do 10. září 1920. Prodávatel žádal proto u okresní politické správy o veřejný prodej brambor, obdržel však vyřízení v ten smysl, že brambory jsou zabaveny, že musí býti ohlášeny subkomisionáři a současně poukázáno hospodářské družstvo v M., by brambory převzalo, což se také stalo, a to po 45 Kč za 100 kg. Domáhal se proto prodávatel na kupiteli jednak kupní ceny za oněch prvních 5 vagonů, jednak náhrady škody, jež mu vznikla tím, že byl nucen prodati ostatní brambory po 45 Kč 100 kg. Procesní soud první stolice v onom směru vyhověl žalobě, v tomto ji zamítl a odůvodnil zamítací výrok tím, že překročena byla maximální cena brambor, jež činila dle nařízení č. 371/1920 sb. z. a n. 16. srpna 1920 pouze 80 h (dosud 1 Kč) a že proto smlouva ohledně vagonů, jež měly býti dodány po tomto dni, jest neplatná. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalobce uznal zcela dle žaloby.

D ů v o d y: Názor prvního soudu, že kupní smlouva ze dne 6. srpna 1920, dle níž koupil žalovaný od žalující strany 20—25 vagonů bílých Ia. jedlých ranných brambor po 85 Kč za 100 kg proti hotovému zaplacení, jest ohledně 15 vagonů bramborů do 15. srpna 1920 nedodaných neplatná proto, že byla překročena maximální cena, stanovená vládním nařízením ze dne 31. května 1920, č. 371 sb. z. a n., jež činila od 16. srpna 1920 toliko 80 halčů za 1 kg, není správným, neboť ono nařízení stanovilo maximální ceny pro prodej, prodej oněch brambor, stal se dne 6. srpna 1920, kdy přípustná maximální cena za 1 kg brambor činila 1 Kč. Stal se tedy prodej dne 6. srpna 1920 pod maximální cenou způsobem platným. Avšak i kdyby se mělo za to, že v případě, jako jest tento, nerozhoduje doba prodeje, nýbrž doba dodání, alespoň pokud byla dojednána, tak by celková kupní cena stejně nejvyšší přípustné ceny nepřevyšovala ani tenkrát, kdyby žalovaný byl alespoň 5 vagonů do 15. srpna 1920 odebral, jak dle úmluvy s ohledem na celkový počet zakoupených bramborů alespoň učiniti měl, kdyby byl chtěl vyhověti své povinnosti a do 28. srpna 1920 odebrati 20—25 vagonů, neboť 5 vagonů po 10.000 Kč a 15 vagonů po 8000 Kč rovná se 20 vagonům po 8500 Kč. Prodej bramborů nepřiči se tedy ani ohledně dosud nedodaných 15 vagonů bramborů onomu vládnímu nařízení a jest proto platným. Bylo proto dle smlouvy ze dne 6. srpna 1920 povinností žalovaného, aby do 28. srpna 1920 mimo 5 vagonů bramborů, které odebral, ještě odebral nejméně 15 vagonů bramborů, pokud se týče žalobci udělil disposice a zaslal mu příslušné nákladní listy a duplikáty, aby žalobce jednak mohl prodané a k odeslání připravené brambory závčas vypravit a zároveň předložením příslušných duplikátů si zjednat u banky zaplacení. Žalovaný však zbývajících 15 vagonů bramborů v této době neodebral, pokud se týče disposic neudělil a nákladních listů a duplikátů neposlal, takže žalobce brambory, ač je měl k dodání do 28. srpna 1920 připraveny, v ujednané době dodati a tedy také k zaplacení dojíti nemohl. Žalobce proto dopisem ze dne 30. srpna 1920 oznámil žalovanému, jež se snažil docílití výhodnějších podmínek, pokud se týče chtěl se svých smluvních povinností zbaviti vůbec (dopis ze dne 17. srpna 1920: »Vzdor tomu, že jsem od Vás.... brambory koupil za vyšší cenu...«, a dopis ze dne 17. srpna 1920, kde žalovaný píše, že úmluvu ze dne 6. srpna 1920 považuje za neplatnou,

ubezpečuje však žalobce, že i dnes je milerád ochoten na podstatě jiného ujednání od něho brambory odebrat), že trvá na dodržení smlouvy ze dne 6. srpna 1920, udělil mu dodatečnou lhůtu k odebrání bramborů (zaslání dopravních osvědčení) na zbývajících 15 vagonů do 10. září 1920 a pohrozil mu, že po uplynutí toho dne budou brambory na jeho škodu a nebezpečí veřejně prodány a že bude žalobce uplatňovati náhradu vzešlé škody. Leč žalovaný ani této dodatečné lhůty nepoužil, pokud se týče netvrdil, že by byl něco v tomto směru nařídil, nýbrž na onen dopis vůbec neodpověděl. Žalobce následkem toho žádal u okresní politické správy v M. o veřejný prodej bramborů, obdržel však vyřízení ze dne 16. září 1920, že brambory jsou zabaveny pro státní hospodaření a že proto veřejný prodej jest nepřipustný, že brambory musí býti ohlášeny subkomisionáři a tímto převzaty a že hospodářské družstvo v M. se současně poukazuje, by 20 vagonů od žalobce převzalo, a tvrdí, že utrpěl tím, že hospodářské družstvo v M. převzalo pak brambory v ceně 45 Kč za 1 q, škodu o 40 Kč při 1 q, tedy 60.000 Kč při vagonech, jejíž náhrady se na žalovaném domáhá z důvodu, že žalovaný škodu tuto svým chováním zavinil. Odvolací soud jest toho mínění, že stanovisko žalobcovo jest správné. Žalovaný své smluvní povinnosti nedostál, na dopis ze dne 30. srpna 1920 vůbec neodpověděl a ve lhůtě do 10. září 1920 v uvedeném směru ničeho nezařídil, a zejména bramborami nedisponoval, ač tak alespoň do 2. září 1920 za všech okolností učiniti mohl. Není proto pochyby, že jak s odebráním zboží, tak s placením octl se dne 29. srpna 1920 v prodlení, to tím spíše, když z korespondence jest zřejmo, že za ujednaných podmínek vůbec plniti nechtěl. Žalovaný ovšem namítá, že dodatečná lhůta není přiměřená a že v září 1920 smlouvu splniti nemohl, jelikož po oznámení ministerstva zásobování ze dne 2. září 1920 dopravní osvědčení soukromníkům se nedávala a státní obilní ústav bramborami výhradně disponoval. Tyto námítky však jeho zavinění neodstraňují. Dodatečná lhůta byla přiměřena, když celých 20—25 vagonů mělo se dodat v době od 6. do 28. srpna 1920, tedy za 22 dní, že jí však vůbec nebylo třeba, jelikož jde o průtah v přijetí a žalovaný dodržení smlouvy za ujednaných podmínek dopisem ze dne 17. srpna 1920 vůbec odepřel, a tím zřejmě na jevo dal, že plniti nechce. Pokud pak jde o nemožnost plnění, vyplývá ovšem ze zprávy obilního státního ústavu v Brně ze dne 20. března 1922, že po 1. září 1920 byly také ranné brambory pokládány za zabavené a že od této doby jimi výhradně ústav disponoval. Jest tedy připustiti, že po 2. září 1920 žalovaný bramborami u žalobce zakoupenými více disponovati nemohl (§ 1447 obč. zák.), avšak žalovaný dle toho, co shora bylo uvedeno, se do této situace připravil jen svou vlastní vinou a nemůže tedy nyní náhradu škody, kterou tím své smluvní straně způsobil, od sebe odvrátiti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Otázky, jež při rozhodnutí sporu přicházejí v úvahu, řeší odvolací soud s právního hlediska zcela správně a stačilo by úplně odkázati k příslušným, věcným a zákonu i stavu věci odpovídajícím důvodům napadeného rozhodnutí, jež nebyly ani v nejmenším vyvráceny vývody do-

volání. K důvodům odvolacího rozsudku jest dodati: § 3 nařízení vlády republiky Československé ze dne 31. května 1920, čís. 371 sb. z. a n., uvádí, že pro prodej ranných bramborů sklizně 1920 se stanoví dle časových období až do 1. září 1920 nejvyšší ceny za 1 kg, jež nesmějí býti překročeny. Mluví se tu výslovně o prodeji bramboru, a užívá obratu pro prodej, o dodání neb uskutečnění prodeje se v § tom nemluví. Jest tedy pro posouzení správnosti stanovené ceny rozhodna tolíko doba, kdy byla smlouva uzavřena, t. j. 6. srpna 1920, doba dodání není rozhodna. To odpovídá i zásadě § 1 cit. nař., dle něhož jest obchod rannými brambory volným do 1. září 1920. Dne 6. srpna 1920 byl prodej smluven pod nejvyšší cenu a jest tedy tento prodej prodejem platným. Pro případ, že by byla rozhodnou doba dodání, uvádí odvolací soud, že by celková kupní cena stejně nepřevyšovala nejvyšší přípustné ceny za předpokladů tam blíže uvedených. Jest zdůrazniti, že odvolací soud mluví tu o celkové kupní ceně a nejvyšší přípustné ceně, a dospívá k závěru, že by za uvedených předpokladů nenastalo překročení nejvyšší přípustné ceny a odůvodňuje to výpočtem, opírajícím se zřejmě o ceny, jež přicházejí v úvahu. Proti tomuto způsobu odůvodnění nedá se ničeho namítati a nelze tu důvodně mluvit o oktroji cen. Ostatně jest rozhodna, jak shora uvedeno, doba uzavření smlouvy, nikoliv dodání. Odvolací soud vyložil správně dopis ze dne 17. srpna 1920 co do jeho právního významu, závěry vyvozené odpovídají obsahu dopisu, jsou jím kryty a nelze mluvit důvodně o odporu se spisy. Z obsahu dopisu plyne, že chtěl žalovaný docíliti příznivějších podmínek, po případě se chtěl svých smluvních povinností zbaviti, že splnění smlouvy za ujednaných podmínek odepřel a dal tím na jevo, že nechce plniti. Tomu svědčí i další obsah dopisu: »Že mi přijdete po 15. srpnu 1920 s cenou vstříc, tím jest a bude naše záležitost bramborová skončena«. Dopis ten tvoří jeden z předpokladů, vedoucích k odůvodnění žalobního nároku. Z něho plyne, že byl žalovaný v prodlení, ježto nechtěl za ujednaných podmínek plniti. Že žalobce vykonal vše, co za dané situace bylo lze na něm po zákonu žádati, svědčí mimo jiné i dopis ze dne 30. srpna 1920. Vše, co k spolehlivému řešení sporu bylo potřebí, bylo na přetřes vzato a není třeba nějakého doplňování. Žalovaný odepřel plnění. Přes to mu byla udělena dodatná lhůta, ač toho ani nebylo třeba. Byly-li po 1. září 1920 také ranné brambory pokládány za zabaveny a disponoval-li jimi obilní ústav, padá to na vrub žalovaného, jenž nechtěl plniti a ocitl se svou vinou v prodlení. Může tedy žádati žalobce na žalovaném náhradu škody, to tím více, když udělení dodatné lhůty ani nebylo třeba. Smlouva ze dne 6. srpna 1920 jest platnou ve své celistvosti a jest podkladem pro zrušení žalobního nároku. Brambory ovšem nebyly prodány ve veřejné dražbě (čl. 343 a 354 obch. zák.). Vždyť bylo je po 1. září 1920 pokládati za zabaveny. Proto sdělilo okresní hejtmánství se žalobcem dne 6. září 1920, že jsou brambory zabaveny pro státní hospodaření a proto je veřejný prodej nepřipustný, že brambory musí býti ohlášeny subkomisionáři a jím převzaty, zároveň poukázáno hospodářské družstvo v M., aby 20 vagonů převzalo. Veřejný prodej nebylo možno tedy provést, místo něho nařízen úřadem dle dotyčných předpisů jiný způsob zpeněžení, poskytující stejně spolehlivé záruky, pokud se týče ceny brambor, a vízící stejně žalobce i žalovaného. Nemůže tedy v tomto případě neprovedení veřejného prodeje překážeti

uplatnění nároku na náhradu škody. To platí tím více, ježto předpis o provedení veřejného prodeje nemusí vždy a za všech okolností býti přesně splněn dle jeho doslovu, stranám je vyhrazeno právo, umluviti i jiný způsob prodeje.

Čís. 2007.

Jest povinností zaměstnavatele dle § 1157 obč. zák., by udržoval v řádném stavu vytahovadlo, používané zaměstnanci. Za osoby, jichž zaměstnavatel použil k splnění povinností, uložených mu šem 1157 obč. zák., ručí podle § 1313 a) obč. zák.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1922, Rv II 410/22.)

František R., jenž byl zaměstnán jako šafář u žalované cukrovarnické společnosti, vstoupil dne 22. února 1919 do vytahovadla v cukrovaru, jež se s ním sřítlo, čímž utrpěl smrtelné zranění. Žalobě vdovy a pozůstalých dětí o náhradu škody a placení výživného bylo oběma nižšími soudy co do důvodu vyhověno, odvolacím soudem z těchto důvodů: Stanovisko žalované, že není k náhradě škody povinna, protože ji nestihá vina na úrazu Františka R-a (§§ 1294, 1295 obč. zák.) a že František R. zavinil sám sřícení se vytahovadla a tím i svůj úraz, neodpovídá ani skutkovému ani právnímu stavu věci. Není správné tvrzení žalované, že dala ozubené západkové kolečko u vytahovadla, určené k držení vytahovadla, řádně a odborně spraviti a že tím splnila svou povinnost udržovati vytahovadlo v takovém stavu, aby lidé, u něho zaměstnaní, na zdraví a životě nebyli ohroženi (§ 1157 obč. zák.). Výpovědi znaleckého svědka je prokázáno, že západkové kolečko řádně a odborně spraveno nebylo. Ostatně nezáleží na tom, zdali ono kolečko bylo kdysi odborně opraveno, nýbrž jde vzhledem k ustanovení § 1157 §§ 1294 a 1295 obč. zák. o to, zda vytahovadlo v době úrazu bylo v takovém stavu, že lidé, při něm zaměstnaní, nebyli ohroženi. To se však říci nedá. Výpověďmi svědků a posudkem znalce je prokázáno, že západkové kolečko potom, když bylo spraveno, sice nějaký čas řádně službu konalo, pak ale že se spojka uvolnila a kolečko nefungovalo, takže v důsledku toho se vytahovadlo již jednou před úrazem Františka R-a, dopoledne dne 22. února 1919, sřítlo. Za neudržování vytahovadla ručí dle § 1157 obč. zák. žalovaná jako zaměstnavatelka a proto o jejím zavinění pokud se týče plynoucí z toho povinnosti k náhradě škody nemůže býti pochybnosti. Že by František R. svůj úraz zavinil sám nebo byl na něm spoluvinen, v tom žalované přisvědčiti nelze. Prvý soud se otázkou zavinění Františka R-a ani nezabýval, ale zcela správně na ně nenalezl. Žalovaná spatřuje zavinění Františka R-a na sřícení se vytahovadla v tom, že, máje dohled na sýpce, stav vytahovadla nepřezkoumal a se o jeho opravu nepostaral. Avšak oproti tomu poukázati jest na výpověď Aloise G-a, dle níž dohled na sýpce neměl František R., nýbrž dráb Martin P. Věrohodnost této výpovědi v odpor brána není a je tudíž tvrzení žalované o zavinění Františka R-a v tomto směru vyvráceno. Rovněž neprávem vyčítá žalovaná Františku R-ovi vinu na nehodě z toho důvodu, že nepostavil lidi u kliky nebo páskové brzdy vytahovadla, aby sřícení se